Після конфіскати — другий наклад

Ч. 48 (11.016). Львів, пятниця 4. березня 1927. Poosłowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Білоруська проблема і СРСР.

Львів, 3. березня 1927.

Ще 14. лютого ц. р. почала в Москві радити сесія Центрального Виконавчого Комітету СРСР. На порядку нарад було богато важних справ внутрішнього значіння, між якими на чолове місце висувалася справа бюджету. Та для нас це не таке інтересне. Коли ми пишемо про ту сесію, робимо це тому, бо на ній обговорювано дуже широко одну справу великого політичного, можна нині сміло сказати, міжнародного значіння. Маємо на думці справу Радянської Білоруси. Розчленовані на основі рижського трактату перегородкою між СРСР. і Польщу, національні території набирають з дня на день чимраз більшого міжнародного значіння з уваги на те, що саме вони загрожують нарушенням рівноваги на близькому европейському сході. Точніше кажучи: вони загрожують мирному співжиттю СРСР. і Польщі.

Останніми часами незвичайно актуальною в політичному світі стала українська проблєма. В тому наші читачі мали змогу переконатися вже хочби й з репродукованих чи передруковуваних на сторінках нашої газети голосів чужинної преси. Ничі на іншому місці тої самої справи торкається і наш парижський кореспондент. Рівнорядно з українською проблємою набирає великої політичної ваги з тих самих причин і білоруська проблєма. Випливом усяких явних і таємних посунень англійської дипльоматії, що має на меті підготовити генеральну розправу зі СРСР. не лише над Тихим Океаном у Китаю, але й в Европі, обі названі проблєми стали нині, так сказатиб, осередком сконцентрованої уваги політичного світа. Річ тільки в тому, що деякі держави — агенти Англії в її порахунках зі СРСР, звертають увагу виключно на українську проблєму, ігноруючи в значній мірі білоруську, а більшовики немов би у відповідь на те звертають велику увагу і на білоруську проблєму, виходячи зі зовсім слушного заложення, що на випадок збройного конфлікту білоруська справа зможе відіграти для них дуже важну не тільки політичну, але й стратегічну ролю. І ось обговорювання справ Радянської Білоруси на сесії Центр. Вик. Комітету СРСР. булоб зовсім природним явищем, бож що року на тих сесіях вислухують звіту з діяльности уряду одної зі союзних республик та ведуть над ним дискусію, а недавно, бо перед роком, займалася також сесія звітом з діяльности уряду Рад. України. Одначе цього року обговорювали на сесії не справи Рад. Білоруси, а білоруську проблєму взагалі, з виразним підкресленням її великого та далекосяглого для СРСР. політичного значіння.

Ще 14. грудня 1926 р. прилучено до білоруської радянської республики велику частину території, що входила до російської федеративної рад. республики. Радянська Білорусь збільшилася таким чином на 15.786 квадр. кільометрів з 550 тисячами населення. Для неї ця територія, особливо промисловий Гомель з округом і Речиця мають величезне не тільки політичне, але ще більше господарське значіння. Тойже факт побільшення території Рад. Білоруси мусить мати далекосяглий вплив на політичні настрої та орієнтацію цеї частини білоруського народу, що опинилася під Польщею. І ось немов би у відповідь на ті далекосяглі посунення більшовиків зареагувала Польща відомими і нечуваними дотепер репресіями на білоруський національний рух та на його провідників. Арешти білоруських послів до варшавського сойму відбилися сильним відгомоном навіть на всесоюзному зїзді вчених у Москві, про що ми писали. Черговий відгомін, чергова реакція білоруських більшовиків на ті польські репресії проявилася і на останній сесії Центр. Комітету СРСР.

Голова білоруського радянського уряду, здаючи звіт з діяльности того уряду, не обмежився до Рад. Білорусі та її внутр. політичного і господарського положення, а занявся всестороннім навіть історичним висвітленням всеї білоруської проблєми як такої. Він чи не більше уваги звернув на положення білоруського народу під Польщею, як у Радянській Білорусі. Анальогії між одним і другим вийшли для Польщі та її політики національного гнету страшними. Його промову доповняв фактичними даними відомий комуніст, уроженець Польщі Фелікс Кон, що не жалував для своєї батьківщини „комплїментів“. Крім того висвітлював ту саму проблєму і член уряду Рад. Білоруси Червяков, який виразно сказав:

„Ми говоримо отверто й просто, що яких би начальників східних відділів (натяк на Голуфка — Ред.) не настановлював польський уряд, а все таки революційної енергії білоруських селян на заході не зломити... В звязку з прикордонним становищем для Білоруси має велике значіння червона армія. Ми всі її любимо, але в Білорусі ця любов виявляється особливо сильно. Білоруські селяни і робітники дивляться на червону армію, як на свою рятівницю та оборонницю.“

Зновже Адамович, роблячи підсумки дискусії над йогож рефератом, зясував вагу білоруської проблєми для більшовиків дуже влучно, хоч в іншому, менше войовничому дусі ніж Червяков:

„В наслідок свого становища — казав він — на кордоні з капіталістичними країнами, радянська Білорусь самим фактом свого істнування є кращим агітатором серед трудящих мас поневолених капіталізмом. Давайтеж зміцняти соціялізм у Білорусі й цим руйнувати капіталістичний світ.“

Оці недвозначні заяви як і тенденція цілих промов та рефератів виразно вказують, що білоруська проблєма була на сесії Центр. Вик. Комітету СРСР. великим засобом агітації проти Польщі,

Для Поляків, особливо для теперішніх її державних мужів білоруська проблєма (також як українська!) істнує лише поза межами Польщі. Для більшовиків вона істнує перш за все в межах СРСР, а потім уже й поза ними.

Польська офензива у Франції.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 24. лютого 1927.

Польська офензива проти німецької політики Бріяна розвивається у Франції щораз активніше.

Поляки розуміють, чим пахне для них вирівнання французсько-німецьких сварок; розуміють, що з французсько-німецького порозуміння дуже легко може вийти ізоляція Польщі на европейськім континенті; розуміють взагалі, що від ізоляції в даному разі недалеко до ліквідації. Розуміючи це, поляки бороняться: мобілізують свої впливи й звязки у Франції, відгрівають старі аргументи й сантименти, закликають до помочи свої дипльоматичні резерви, будь вони навіть фіктивні. Поставлене завдання таке: піддержати у Франції віру не тільки у вартість союза з Польщею, як такою, а й у висшість польського союза над союзом з Німеччиною. Задля цієї мети: укріпити у Франції переконання, що Польща — велика військова й політична потуга, оперта на 30 міліонах патріотичної людности-нації; відогріти у Франції довіря до гідної польської посестри й союзниці, Румунії; вмовити у Францію, що до розпорядимости великої Польщі стоїть іще й „сорок міліонів“ людности України (очевидно придніпрянської), яка тільки про те буцім-то і мріє, щоби стати на прислуги великої Польщі проти Німеччини.

Польські заходи в цім змислі розвиваються всесторонно й дуже напружено: *periculum in mora!* Від удачі їх залежить богато і самоістнування Польщі як імперії. Для цілі такої всі шляхи, всі методи, до містифікації включно, добрі.

II.

Тутешній польський амбасадор Хлаповський в своїому завзятті проти благословленої одиаково Великим Сходом, як Святим Престолом, політики французсько-німецького замирення посунувся так далеко, що не тільки напів-прилюдно заявився проти Папи, а й — річ у дипльоматичних звичаях мало практикована — осудив французського міністра заграничних справ Бріяна; в останньому наш полячок трохи пересолив, тай викликав — певне небажану своїому урядові — замітку охолоду у відносинах Бріяна до польського амбасадора. П. Хлаповський — треба признати, не без резону — думає, що становище міністра в парляментарній республиці недовговічне та що сміливо закроєна великопанська пропаґанда для Польщі важніша від особистої прихильности минущого міністра.

Пропаґанда ця ведеться по політичних і літературних сальонах, на частих і гостинних приняттях у польській амбасаді, в прилюдних викладах і лекціях, на довірочних сходинах у колах всяких „другів Польщі“, в парляменті і поза ним. Тай — очевидно — на сторінках преси. Ніколи ще не була вона така напружена, як у наших днях.

„Польща, так щасливо воскрешена, є расою однородною (*homogène*), роботящою, надиханою жарким національним духом. Вона розпоряджає родючою землею і природними богацтвами. Вона кріпшає з кождим днем...“ Наведені тількищо слова — клясична формула польської пропаґанди. Знаходимо її в — цікавій зрештою — розвідці Ормесона в *„Revue de Paris“* з 1. січня ц. р. Клясична формула! Проаналізуйте її слово за словом і освідоміть собі весь її політичний змисл.

III.

IV.

…вішній ранок приніс симптоматичний причинок у цій польсько-„українській" роботі. Нинішній „*Matin*" містить передову статтю польського публіциста Кораба п. з. „Нова потуга підіймається над Дніпром". Потуга ця — „сорокмілонова Україна" (очевидно виключно тільки з того боку Збруча!). Польський публіцист очевидно захоплений надійними виглядами, які з факту того мали би розкритися для скріплення і збереження великої Польщі, а користується він у своїх міркуваннях заявами, які йому дав у тій справі п. „*Choulguine*", один з бувших міністрів директорії, Петлюри і т. ін. Той п. „*Chouiguine*" славословить у своїх заявах варшавську „федералістичну" і польсько-„українську" політику, та говорить про себе самого і своє окруження (*entourage*) та їх епохальне політичне значіння. Відома варшавська пісонька… Одначе „*Matin*" — газета продажна між продажними — таких статтей не помістив би взагалі, а всього менше на передовому місці, якби йому за те не заплатили, і то солено. Хто заплатив? І чими грішми? Здогадатись легко: *cui prodest*.

В. Левицький.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

З приводу „українофільської" бомби „Ґлос-у Правди". — Гіркі жалі „російської меншости".

„Українофільська" бомба, підложена „*Ґлос-ом Правди*", викликує детонаційні відгуки не лише на сторінках пресових органів у Польщі, але й далеко поза її межами. На іншому місці зупиняється наш парижський кореспондент на відзиві „*Матен-а*" (з приводу розмови відомого Кораб-Кухарського з проф. Шульгином). Так само відгукнулися „*Известия*" з приводу пресової конференції польського посла в СРСР — Патека.

У звязку з „українофільською" бомбою зупинялися ми досі на ґльосах польської преси. Тепер хочемо познайомити наших читачів з оригінальним жидівським голосом. Варшавський „*Наш Пшеґльонд*" (в числі з 27. лютого) помістив цікаву, хоч у висновках наскрізь фальшиву, статтю під написом: „*Авантюра з приводу карнавалового флірту*" пера С. Г. (Сам. Гіршгорна).

Стаття „*Глос-у Правди*", що викликала таке затривоження в ендецькому таборі — на думку „*Нашого Пшеґльонд-у*" — обіцює українцям повну незалежність всієї їх етноґрафічної батьківщини під умовою попереднього викинення большовиків з Східної України.

„Наш союз з українцями, союз чесний може отже повстати лише на одній основі — признання змагань українського народу до повної незалежности. Те змагання признаємо, ми готові підтримувати їх працю в тому напрямку. Проблема 35-міліонового народу не може бути вирішувана під кутом погляду кількох воєвідств з мішаним (?! — Ред.) населенням… Квестія рівноправности української меншости в Польщі зовсім не є розвязкою великої української проблеми. Що іншого, що уможливлення життя тому народові у нас дасть йому умови до широкої діяльности в Київщині. Братерство зброї з 1920 р. живе і глибоко зберігається (?! — Ред.) в українській національній традиції. Постать Петлюри — то не припадок, то вислів найщирішої дійсности."

Так говорить п. Узембло в „*Ґлос-і Правди*". Цю його „дипльоматичну" бесіду дуже широко інтерпретує публіцист „*Наш. Пшеґльонд-у*". Карнавалова поезія, перекладена на буденну прозу, представляється так:

„Любі українці! Та ціла українська дільниця, що тепер входить в склад польської держави і обіймає сім міліонів населення (сім міліонів українців, а населення понад десять міліонів — Ред.), то дурниця. Не варта з приводу такої дрібниці сваритися з ендеками, які хочуть вас в цілости проковтнути. Як відберете Україну большовикам, то будете мати велику державу, яка увийде в союз з Польщею, а за ту ціну можна буде подарувати вам і нашу дільницю".

Давши таку широку інтерпретацію есенціональним думкам п. Узембли, „*Наш Пшеґльонд*" пише:

„Обіцянки п. Узембла мають ту найбільшу хибу, що є неоригінальні і віддавна скомпромітовані. Обіцювати поневоленим народам свободи на землі, неналежній до „освободителя", належало до улюблених метод займанних держав у відношенні до Польщі підчас війни. Росія обіцяла полякам незалежність… в Галичині (?! — Ред.), але коли тільки заняла деякі полоси тієї землі, признала її „відвічньо російською". Німеччина хотіла визволити поляків з російської неволі, але зараз після заняття Королівства забула про свою обіцянку. *Хто хоче згубити віру, мусить воюю розпочати від себе.* Одно тільки речення в статті п. Узембли є поважне і розумне, а саме те, в якому говорить, що „уможливлення життя народові (українському) у нас дасть йому умови до широкої діяльности в Київщині". Іншими словами, навіть коли думається про визволення Київщини, треба перше усього ущасливлюваному населенню дати спромогу національного розвитку у нас. Таж автор сам признає, що братерство зброї з р. 1920 змарнувала відсутність віри у власні сили, як над Вислою, так і над Дніпром. Коли справді про поразку рішили не стратеґічні огляди, але моральні, то сталося це тому, що — видячи понуру дійсність у Польщі — український нарід не вірив, щоби ті самі ендеки, які рішають про відносини в Польщі, могли після побіди допустити до здійснення федералістичної обіцянки".

Як згадано, „*Наш Пшеґльонд*" дав завадто широку інтерпретацію поглядам п. Узембла, які без сумніву є тактично — застрашаючою енунціяцією урядових кол (цього загального пересвідчення не змінить комунікат президії Ради міністрів, який відпекується „*Ґлос-у Правди*"). Навіть теоретично беручи справу, Польща, а між іншим і кермуюча тепер військова партія, не думає про віддачу „своєї" української дільниці України, і то навіть після „відібрання" її большовикам. Нотірійно відомо, що в тих колах розглядається менш-більш таку концепцію: Після усамостійнення України під кермою польонофілів евентуально відступити українській державі Волинь, а зі Сх. Галичини, яка в найпоступовіших і найрадикальніших польських колах є лише „мішаною територією", створити якусь автономічну українсько-польську провінцію під суверенністю Польщі — як застав і цемент польсько-українського союзу. Розуміється, такі думки ширяють в польських військово-федералістичних колах, а що будоб згодом, це ми всі знаємо. Тому зовсім слушно замічує п. Гіршгорн, що заки приступати до „визволення" тої України, треба перш усього визволити цю Україну, в якому напрямку відбувається „визволювання" українського народу під Польщею, до чого прецінь не треба уживати зброї, про те свідчить між іншим вчорашня конфіската нашого органу. Державний прокуратор сконфіскував в невідомих причин…

Але вертаймо до статті „*Наш. Пшеґльонду*". Переводячи послідовно тему, що лягла в основу „карнавалового флірту" (з ким?), п. Гіршгорн у своїх кінцевих і наскрізь довільних комбінаціях пресових комплікаціях видвигає й статтю д-ра Дм. Левицького, поміщену в місячнику „*Nato*". А спеціяльно цитує він отсей уступ зі статті д-ра Дм. Левицького:

„На території б. російської держави український нарід зорганізувався в самостійну державну одиницю, зараз після вибуху російської революції в р. 1917. Опісля та частина української землі переходила різні політичні трансформації (република, гетьманат) і вкінці після кріавої боротьби з російськими большовиками найшлася в рямках СРСР — як одна з окремих республик, що має цілу низку атрибутів самостійности, розуміється — в большовицькому розумінні, одначе фактично зорганізована лише на основах автономії".

І тут знову інтерпретація, але — як ми зазначили на вступі — наскрізь невірна.

„То слова ясні — пише п. Гіршгорн. — Представник українських народників, які ненавидять большовиків, з одного боку признає, що в Рад. Унії істнує автономна Україна, а з другої дає до зрозуміння, що те „большовицьке розуміння" автономії не догоджує українському народові. Отже, колиб польський уряд в своїй дільниці створив українську автономію, опертy на демократичних принципах, то симпатії всього українського народу будоб по боці Польщі. Та автономія в руках є миліша українцям, ніж та фантастична незалежність на вербі. А до того не треба зовсім заповідати війни Росії, тільки рахувати на те, що скорше чи пізніше тріюмфує ідеал самоозначення".

Невірність кінцевих висновків п. Гіршгорна узмістовлюється в тому, що він переміщає большовицьке розуміння „незалежности" з нашим розумінням „автономії". Ці два поняття д-р Дм. Левицький не протиставив, але ідентифікував. В комуністичному розумінні, в комуністичній теорії державного права Україна є незалежною…

Д-р І. Свєнціцький. 5)

Музеї і книгозбірні сучасної України.

(Продовження.)

Про доцільність автономної спеціялізації музейних збірок свідчать між іншим досвіди не тільки істнуючих великих музеїв, але й певні спроби такої спеціялізації на самій пореволюційній Україні. Згадаємо тут про діяльність *Українського Національного Інституту Книгознавства*. Ця установа не має своїх збірок, але користується готовими збірками стародруку й рукопису в самому Києві. На основі добре продуманого видавничого пляну співробітники Інституту Книгознавства дали дві обємисті книги про український стародрук від 1573 р. до кінця XVIII. в., які є безперечно найкращими свідками богацтва українського стародруку і його ваги в історії української культури. Спеціялізація виправдує себе вповні в цих книгах. Її доцільність виправдується і на інших вище згаданих осібних музеях Київа.

Одначе ці завваги не є критикою величнього пляну, обробленого в Харкові комісією найкращих знавців справи під проводом Василя Дубровського.

Про майбутнє розвитку українського музейництва можна висказати чимало міркувань на основі спостережень і в давних музеях *Москви* та *Ленінграду*. Ці музеї, з розмахом заложені і щедро випосажені здавен, коли то Росія, як світова держава, змагала до гідного вияву свого давнього історично-культурного лиця та до створення осередків науки й розваги в обох своїх столицях, — сьогодні тільки продовжують свою давним давно укладену працю. Революція дала їм чимало нового матеріялу, яким вони доповнили свої основні збірки; на пр. іконописний відділ Історичного Музею в Москві, що його дещо перегрупували, а Ермітаж доповнили образами з царських дворців. Але основно революція не змінила нічого. За час повоєнного і пореволюційного лихоліття столиці радянські музейники зробили цілий ряд дуже цінних спостережень про вплив сильних змін температури на ріжні частини й роди предметів мистецтва та пережили тяжкі наслідки недостаточної консервації будинків: затіки з дахів, заливи з потріcканих водопроводів, наводнення.

Після всіх отсих злих днів пішло музейне життя своїм нормальним шляхом, що в „Музею Изящних Искусств" у Москві в 1925 р. виявилося працею 135 урядовців коштом 75.000 рублів державного кредиту. Відвідувачів у Музею було 91.335, себто денно 376, що оглядали вистави. Всіх предметів мистецтва в Музею було: скульптури 3.020, древн. Восточн. 10.773, монет і гем 32.743, картин 2.066, гравюр 113.160, альбомів з гравюрами 572, книг з гравюр. 569, рисунків 2.699, альбомів з рисунками 62.

Міжнародні музейні взаємини, що зачалися ще до війни часовими виставами, піднято назад; ширше приноровлено принцип внутрішньої музейної виміни деяких груп предметів для осягнення здорової рівноваги в збірках і можливости повноти вистави. Дуже корисною виявилася передача з Ермітажу в Ленінграді групи флямандських, німецьких і еспанських картин XVII. в. у Москву, якими доповнено картинну ґалерію французьких, італійських і голяндських мистців із давніх збірок Щукина, Брокера і Шувалова. Але найяркіше виступають як у Москві, так і в Ленінграді вистави старохристіянського (коптійського, византійського і староруського) мистецтва. Вистави ці лучаться дуже тісно з іконописними збірками Київа в Лаврському Музею, і з волинськими іконами Харкова. Це особливо яркі красою рисунку і скромної гармонії барвних площин частини дуже богатих та інтересних збірок обох столиць.

Скарби старохристіянського мистецтва, такі цінні своєю внутрішньою красою і незбагнутою монументальною технікою, приковують все більше уваги до себе навіть представників протихристіянського напрямку влади. Завдяки цьому йдуть дуже інтересні роботи досліду над технікою консервації і реставрації не тільки по більших музеях, але також в окремих державних реставраційних майстернях у Москві та на самих памятниках Успенського Собору в Москві і Софійського в Києві. Памятники давнини, як стіни Кремлю, поодинокі церкви музеї — все те оживає у первісній, скромній ліпоті своїй.

Можливо, що за яких 10 літ і „праматір городів руських" — Київ заблестить новою, незнаною нам досі красою.

Етноґрафічні збірки здавен виділені в обох столицях окремими автономними групами. Москва мала їх при Румянцевському Музею у виділі князя Дашкова; Петербург — в Академії Наук, у тав. „Азійтському Музею" і при „Русскому Музею" в етноґрафічному відділі. Сьогодні ці здавна величні музеї є автономними одиницями великих державних установ, що працюють по певному добре продуманому пляну збирання, переховку, вистави, систематичного вивчення і видання.

Для нас особливо цікаве те, що Дашківський Музей зі становища теорії єдинства руського народу зібрав дуже цінні зразки галицько-карпатського народнього побуту, а Етнограф. Музей у Петербурзі за старанням Хведора Вовка зібрав чи не найбільший всеукраїнський музей людового побуту. І дійшли ми до того, що коли хто хоче добре пізнати побут України 2-ої половини XIX в., то мусить побувати в Москві та Ленінграді у названих вище музеях. Також, як у Львові треба побувати кожному в природничому музею графа Дзєдушицького, щоб поглядіти в ньому після птаства, звірини і всякої комашні на чудові зразки давньої Гуцульщини.

(Докінчення буде.)

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

державою, в нашому розумінні, в наших правних поняттях є вона тільки автономічною одиницею, хоч з розмірно широкими атрибутами щодо уладжування внутрішнього життя. Тому не можна говорити про „большовицьке розуміння“ автономії, яке — мовляв — не догоджує українському народові, тільки про те, що автономія взагалі йому не догоджує, що український нарід хоче бути повним господарем на своїй землі і рівним та рівноправним у „народів вольних колі“. Таким є головне змагання українського народу і воно є провідною думкою статті д-ра Дм. Левицького.

Журнал поневолених народів у Польщі „*Natio*“ за живе взяв варшавську „*За Свободу*“, конгльомератський орган російської еміграції і місцевих русских з пос. Серебрениковим на чолі. „*Natio*“ — журнал гарний, виданий по европейськи, з одного боку має пропагандистичну мету для закордону, а з другого є він в деякій мірі заповідником реституції давнього „меншостевого“ бльоку.

„В журналі, призначеному для закордонної пропаганди, обєдналися всі національні меншости, крім р у с с к о ї“.

Є це якби старий бльок 16-ка з тією зміною, що замість русских увійшли до нього литовці, а до українців східних земель приєдналися галицькі українці (УНДО).

„Діло в тому, що — як ми вгорі зазначили, той журнал призначений для чужинців. Колиб у ньому брали участь лише українці, білорусини і литовці, то відсутність русских не мала би більшого значіння. Але в журналі беруть участь німці і жиди, дві меншости, з якими найбільше рахується европейська громадська думка і до яких найбільше вона прислухується. І той факт, що — не запросивши представників русскої меншости, жиди, і німці тим самим посередньо санкціонують факт його відсутности в Польщі, приносить велику шкоду русскій справі. Тому, як нам здається, треба або ввійти в контакт з видавничою колегією журналу „*Natio*“ і — не оглядаючись на всі можливі розходження, — в слідуючому випуску виступити перед закордонною громадською думкою — так сказатиб — єдиним фронтом, або — не навязуючи ніякого контакту з „*Natio*“, виступити за границею самостійно за посередництвом постійного комітету конґресу національних меншостей, створеного в минулому році, після першого женевського конґресу. І один і другий шлях має за собою богато арґументів. Але головно треба скоро й енерґійно ділати...

З другого боку годиться мати на увазі і ту обставину, що цей попередній бльок меншостей, створений задля пропаганди заграницею, є кепським передвістником можливого виборчого бльоку при найближчих виборах. Можна думати, що ініціятором незапрошення русских в склад „*Natio*“ є справа УНДО, яке в минулих виборах не брало участи, а сьогодні — приступаючи до виборчої аґітації, не захотіло входити в порозуміння з русскими, маючи з ними давні рахунки в тій самій Галичині, де лише — що відбувався перший зїзд РНО. (Русского Народн. Обєдінення). Вибори не за горами, і русской національний меншости треба взяти під розглад створену конюнктуру і ділати з усею енерґією“.

Гіркі жалі варшавської „*За Свободу*“ мають повну основу. Ясно, що українці, найчисленніша „нац. меншість“ під Польщею, не можуть входити в ніякі порозуміння, а тим менше бльоки з людьми, які продовжують на українській території русифікаційну акцію Бобринських, Евлогіів *et tutti quanti*.

Н. Б.

Памятаймо: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Зміна виборчої ординації.

Уряд не зголосить свого внесення. — Лівиця заповідає опозицію. — Сойм може сам розвязуватися. — Напад на пос. Хруцького. — Комунікат Українського Клюбу.

Варшава, 2. березня 1927.

Соймова конституційна комісія під проводом пос. Гломбінського радила над внесеннями клюбів у справі зміни виб. ординації. Представник уряду заявив, що уряд не має повновластей у справі виб. ординації, тому не може полагодити тої справи шляхом декрету. Треба отже спеціяльної ухвали. Уряд не хоче до зголошених уже чотирьох проєктів додавати пятого, щоби так не збільшувати розходжень. Одначе ця справа для уряду не є маловажна. Реф. Гломбінський, ресумуючи внесення, підкреслив як спільне для всіх змагання зменшити число послів і забезпечити польську репрезентацію на східних „кресах“, що є оправдане як із точки справедливости, так і державности.

В дискусії представники лівиці звязалися проти проєктів зміни виборчої ординації і заповіли опозицію. Таку саму заяву зложив представник Жид. Клюбу. Дальшу дискусію ухвалено відложити до четверга.

Комісія радила над внесенням ППС. у справі приверн ння соймові права розвязуватися власною ухвалою. Внесення це ухвалено більшістю голосів, з тою зміною, що збільшено число підписів, потрібних до поставлення внесення на розвязання сойму до 1/3 законного числа послів.

Голосування над речинцем найближчого засідання комісії відбулося серед галасу і метушні. Пос. Хруцький (Український Клюб) сказав, що правиця хоче так змінити вибор у реформу, щоби ніодин українець не ввійшов до сойму. Це може мати такий наслідок, що українці скорше дійдуть до незалежної держави. Пос. Сосніцький (ХД.), що стояв біля пос. Хруцького, відтрутив на те його обома руками. Моментально счинилася велика метушня, небогато треба було, щоби між послами дійшло до бійки. Щойно завдяки інтервенції вспокоілося. Предсідник прикликав обох послів до порядку.

Український Клюб оголосив такий комунікат: Дня 2. березня 1927 на засіданні сойм. конституційної комісії, підчас нарад над зміною виб. ординації до сойму, посла Сергія Хруцького з Українського Клюбу підчас його промови ударив посол Сосніцький у груди. Український Клюб із найбільшим обуренням пятнує цей варварський напад, що є насміхом над усякими, в культурному світі принятими, поняттями про способи боротьби на парляментарному тереңі. Пос. Хруцький перейшов недавно операцію сліпої кишки і не прийшов ще зовсім до здоровля. Клюб висловлює своєму товаришеві якнайгорячіші спочування.

Англія зрвала взаємини з СРСР?

Москва, 2. березня 1927.

Нечайний виїзд англійського шарже д'афер із Москви до Льондону, мотивований англ. посольством конечністю зложення звіту з положення британському урядові викликав у большовицьких колах затривоження. Побоюються, що полишення московського посольства В. Британії без керовництва можна вважати фактичним зірванням взаємин між обома державами.

Виправдання пос. Воєвудського.

Варшава, 2. березня 1927.

Маршалківський суд, визначений для розслідження справи пос. Воєвудского, видав оречення, що нема доказів, начеб Воєвудзкий як посол був конфідентом дефензиви, щоби брав платню в тім характері і щоби давав дефензиві як посол інформації про своїх товаришів. Суд установив, що В. як посол до січня 1924 був для білоруських справ мужем довіря II. відділу ген. штабу в нац. рефераті евіденційного відділу. М. і. давав інформації про політику Білоруського Клюбу в соймі і про декотрих білоруських послів. Діставав із нац. реферату гроші за покватуванням. Суд ствердив, що В. давав ті гроші вчасти на оплачування своїх інформаторів, а вчасти на політ. виборчу акцію на терені 4 округів півн.-сх. воєвідств, де він кандидував.

Казки життя.

Українець — китайським ґенералом?

Китайський ґенерал Фенґюсіянґ може є з походження, не більш і не менше, а — українцем! Прошу не сміятись. „Наєс Вінер Журналь“ приносить довшу статтю на підставі інформацій д-ра Ігора Фенґія з Кошиць, тамошнього судді, який упевняє, що на фотографіях пізнає свого рідного брата. А на доказ, що не видумує, оповідає історію життя свого брата.

Оба вони сини — гр. католицького пароха з Біштри, на бувшій Мадярщині. Можемо догадуватись, що прізвище Фенґії або Фендій змадяризовано. Парох мав двох синів: Іренея та Ігоря. Старший Іреней був непосидющої вдачі, мрійник, зайдиголова. Уже як ґімназист залюбки оповідав історії про Китай і в 17 р., безпосередно перед матурою пише листа до міністерства австрійської маринарки, заявляючи свою охоту стати моряком. 6 тижнів пізніше пливе по повному Середземному морі. Але у залізній моряцькій дисципліні він не видержує і внедовзі вертається до хати...

Та небавком іде в Америку. Добивається аж до Аляски, до копалень золота в Кльондайк і називає себе вже Гаррі Фенґія. Вибухає американсько-еспанська війна за Филипини; він вступає до американської армії як доброволець і за хоробрість стає офіціром. Після війни займається „бізнесом“ на Филипинах, а згодом іде до Китаю. Про це все знає його брат із листів від нього. Один з них з дня 23. жовтня 1900 каже про бої з боксерами, серед яких Фенґій утікає до Пекіну. Останній лист є з 8. мая 1911 р. із держави Вашінґтон. 5 літ пізніше д-р Фенґій з Кошиць пізнає свого брата на одній німецькій ілюстрації, як китайського ґенерала Фенґюсіянґа і шукає за ним через посередництво американського уряду. Але китайське інформаційне бюро заперечує цій звістці, впевняючи, що Фенґа, справжнього китайця, навернули колись християнські місіонарі і він належить до своєрідної християнсько-китайської секти. Китайське посольство заявило, що не в силі перевірити, чи в китайській армії служив стільки літ тому американський ґенерал такого прізвища.

Але д-р Фенґій не тратить надії доказати, що це його брат. Якщо вони могли би зустрітись, загадка була би розяснена. Іреней Фенґій володів мадярською, анґлійською, німецькою, еспанською, китайською мовою, а коли він є Фенґюсіянґом, то нема сумніву, що памятає донині ще бодай кілька речень або слів у рідній мові своїх батьків, — чого певне не знає ні один китайський достойник.

Історія справді фантастична. Але ХХ-ий вік приніс стільки неімовірніших пригод, що українець — китайським ґенералом може бути також правдою!

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому числі „Діла“ підпало конфіскаті одно місце і ціле закінчення передової статті „В антирадянських комбінаціях“. Це 18-та чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Шевченківське Свято у Львові.** Заходом товариств „Львівський Боян“ і „Бандурист“ відбудеться цьогорічне Шевченківське Свято у Львові в неділю дня 13. ц. м. в салі Народнього Дому, в 12. год. в полудне. В програму свята входить відспівання злученими хорами обох товариств цілої симфонічної кантати Станислава Людкевича „Кавказ“ в супроводі повної орхестри, до чого приготування йдуть здавна. Кантата складається з чотирьох частин: 1) Прометей, 2) Молитва, 3) Гончим і псарям слава, 4) Борітеся, поборете, що виповнять цілу програму. Цей величний твір вимагає великого вкладу праці і рутинованих співаків, якими оба наші хори у Львові можуть повеличатися. Тому слід надіятися, що на цьогорічному святі саля буде виповнена по береги як львівською, так і позальвівською публикою, що не скоро матиме вдруге нагоду почути цю кантату. Святочну промову на цьому святі виголосить д-р Донцов. Білети можна замовляти вже тепер у касієра „Львівський Боян“ п. Петра Гладія, Львів, Руська 20. Ціни місць від 6 до 3 зол., при чому зазначується, що уставлення крісел буде кінове.

— **Конференція збирачів українських марок** відбудеться дня 12. ц. м. у Відні в ресторані Павла Даєрля (*Deierl*), I. Бабенберґерштрассе 5 а. Початок в 7. год. вечером. Конференцію скликає комітет відомих колекціонерів у такому складі: редактор „Українського Філателіста“ д-р Іван Турин, Иосиф Баумгартен, Андре Штоман. Друковане запрошення, що повідомляє про цю конференцію, заповідає приїзд на наради численних відомих спеціялістів України з Німеччини. Мета конференції: організація збирачів українських марок і вирішення богатьох важних справ, що торкаються української філателії. Збирачі-українці повинні взяти в цій конференції конче участь.

— **Шануйте рідну мову.** Інж. Михайло Федецький, геометр у Львові, що живе головно зі зарібків від українських людей і вважає себе українським патріотом, вніс до львівського окружного цивільного суду дня 10. січня ц. р. до ч. спр. Цг. II. 11/27. проти свідомих українських громадян цивільний позив у польській мові через канцелярію неукраїнського адвоката, хоч у Львові є около трицять українських адвокатів!

— **Законні відсотки.** Наслідком друкарської помилки у вчорашнім числі „Діла“ повторюємо цю новинку ще раз: Вийшов розпорядок польського уряду, що починаючи від 1. березня висота законних відсотків обнижується з дотеперішних 15 прц. річно на 10 прц. (десять процентів річно.

— **Чи повірите, що...** деякі мешканці Львова мешкають на самій каналовій дірі; справоздавець „Дзєнніка Людового“ який описує цю кльоаку на Городецькій вул. ч. 47, стверджує, що на просторі 16 м. кв. живе 6 осіб, які мають місячно постійного доходу 80 зол., всі терплять на ревматизм, а 14-літній дівчинці, яка живе у вонючій вогкости, не бачить ніколи світла, не має воздуху ні людської страви росте з тих причин горб! — Польський Банк сконфіскував за 1926 р. 691.000 фальшивих золотих! — Радянська преса повідомляє про цікавий феномен якогось товариша Назарова, який у 1919 р. як 10-літний хлопець вписався на університет в Ташкенті, пройшовши матеріял ґімназії за один рік дома. Тепер він має 18 літ і є професором математики у цьомуж університеті. — Якийсь мешканець із Самоа засуджений на смерть у 1885 р. згодився, щоби йому защіпили проказу. Його „помилували“ таким робом і він як прокажений жив ще 5 літ.

— **Бережіться зарази** від селян, що продають молоко та інші продукти із підльвівських громад: Рісної Руської, де є тиф, із Сиґнівки, Замарстинова, Левандівки, де є шкарлятина (красуха), у Замарстинові дифтерит, у Рісній Польській віспа, у Кульпаркові рожа, у Любіні тиф, у Малковицях красуха, дифтерит у Брундорфі та Кернниці.

— **Останні доктори** медицини, що добуватимуть у польських університетах дипльоми по старій системі мусять це зробити до кінця цього року. Хіба, що сойм продовжить цей речинець ще на рік.

— **Трупи.** У селі Сокільниках біля Львова 67-літній господар випив на весіллю за богато і вмер від удару серця. Оригінальну причину найшов парубок Семишин із села Германова, біля Львова, щоби повіситись; побитий у бійці із товаришем, який був сильніїший, так собі це взяв до серця, що пішов на гиляку.

— **Неоднакові катастрофи.** Йордан вийшов із своїх берегів і залив сумежні поля; у Палестині перервана комунікація через міст Алембі. В англійських копальнях вугілля три катастрофи: убитих 33, 28 і 17 шахтарів. Два великі французькі політики Бріян і Кайо вилетіли чудом того самого дня живі та здорові з авт, які підчас зудару були поторощені: Бріян на провінції, Кайо в Парижі. Ворожбу катастрофи добачують Китайці із Шанґаю в тім, що англійські жовніри на їх очах, у вільних хвилинах грають у мяч і то з такою зручністю, яка дає ресвідчення про перевагу европейців над Китайцями.

— **Світова всячина.** Італійський уряд хоче получити Венецію, яка лежить на лагунах із суходолом при помочі величезного моста. Міст буде мистецько виконаний, у стилю славного Понте деі Соспірі (Моста зітхань). — Австрійський уряд приняв дуже поступовий закон про боротьбу з венеричними недугами; для молоді в 18 році будуть зорганізовані систематичні курси для її [illegible] і вона буде

приневолена піддаватися урядовій лікарській контролі. — Революційний музей у Москві приготовляє з нагоди 10-тих роковин російської революції виставку, присвячену подіям перевороту. Можна там буде оглядати між іншим оригінальні документи абдикації царя Миколи II., вел. кн. Михайла і протоколи ген. Жалсніна в справі Корнілова. — На протязі 4-ох місяців в Англії зголосилось до війська 6.232 добровольців. Англійська армія має тепер 6.510 офіцирів і 138.998 рядовиків. — Циганський скрипак Бурка, що помер цими днями, а колись грав на царськім дворі мав 32 дітей, з яких 23 живе; мав він дві жінки. — На ліцитації в Ню Йорку за один образ Рембрандта заплатили 206.000 дол. — Два найбільші англійські університети в Оксфорді і в Кембріджі не хотять признати рівних прав жінкам з мущинами і приймають лише 1 студентку на 4 студентів. Ця кривда є направлена тим, що панни в такій малій скількости мають більше шанс вийти замуж підчас своїх студій.

Дописи.

Турка над. Стр. *(Пошесть неробства й апатії.)* В нашому турчанському повіті бушує тепер страшна пошесть під двома відмінами: комплетного неробства та отуманюючої тіло й душу апатії. Цій пошести підпала в першу чергу майже вся інтелігенція. Не враховується тут учительства, яке заголюкане шкільним кациком Владзьом Бережніцьким, але слід зазначити, що й у декого з духовенства (навіть у таких досі відпірних на цю хоробу одиниць, як о. -евич) виступають уже час до часу прикрі симптоми, які вказували би, що їх організм, на жаль, підпаде мабуть скоро якійсь незавидній хоробі. Судити можна про це не тільки на основі ріжних знаків на небі і на землі, але також по їхніх „подвигах". Бо саме ніхто інший, як о. -евич у власній особі, взявшись дружньо запідруки з о. -овським, дня 1. лютого ц. р. „одним путем" почимчикували до „самого" старости і зложили на йогож руки просто з серця пливучі бажання „самому" президентові у Варшаві. Вся політично-організаційна робота спирається тепер по правді на одній одиниці, п. д-рі Кондраті Миколі, місцевому адвокаті, який не опускає рук, як інші „провідники" народу. Як далеко пішло поширення пошести в повіті, може свідчити також те, що на шкільне віче, скликане до Турки на 5. I. ц. р., не зважаючи на розіслані на села численні запрошення, явилося всього 10 осіб (!), так, що делегат „Рідної Школи" даремно трудився зі Львова до Турки. Пошесть безробства кинулася нашим людям вже не тільки на мозок, але навіть на ноги; доказує це найкраще обставина, що навіть невинні вечерниці з танцями — і ті ніколи у нас не вдаються і кінчаться постійно дефіцитом. Наших „патріотів" виручає в організаційній роботі для „партії" УНС. Білинський Володимир, який, щоб добути довіря і моральний кредит у селян, розказує їм широко про свої „славні" громаві махінації за часів справування громадської писарки в Боберці. Народ, довідуючися про це, лавою суне до УНС.!.. Радикалів і сельробів у нас зовсім нема, бо вони, як личить паразитам, ґрасують тільки в повітах, де національний організм поборов уже недугу неробства та апатії, щоб по своїй чужоїдській „програмі" витягати підступно й демаґоґічно животворні соки для себе. Т-вариству ловецькому „Тур" у Львові, як також управі музею доісторичних тварин подаємо до відома, що по нашому повіті тиняється ще пару „твердорусских" мамутів з проводирем д-ром Сохацьким Іваном (з самої таки Турки) на чолі. На цьому кінчу цей малий малюнок нашого, славного вже з неробства на цілу Русь-Украіну, турчанського повіту. Іншим разом змалюю його краще, докладніше.

Микита Турок.

Орґанізаційний рух.

Довірочна нарада У. Н. Д. О. у Войнилові.

Дня 25. лютого відбулася в салі бувшого повітового суду у Войнилові довірочна нарада членів Українського Національно-Демократичного Обєднання, яку скликав заслужений член партії *Юрко Гаджаровський* з Войнилова. На запрошених 18 сіл явились делеґати 15 сіл у числі 68 учасників наради. Між присутніми було 3 священиків і 3 учителів — решта селяни й міщани, так, що мимоволі ставиться питання, де була решта нашої сільської інтеліґенції! Нараду відкрив *Ю. Гаджаровський*, головою наради вибрано *о. Кравчука*, реферував про політичне положення редактор „Нового Часу", *Дмитро Паліїв* зі Львова. У висліді нарад вибрано Повітовий Народній Комітет для судового повіту Войнилів, котрого головою став ветеран нашого визвольного національного руху п. *Юрко Гаджаровський*. Є надія, що тепер праця піде жвавіше, як дотепер, коли Войнилів буде незалежний від Повітового Комітету в Калуші, котрий не проявляє майже ніякої організаційної праці. А що нарід уміє оцінювати дійсну працю одиниць, доказом цього може послужити одноголосна ухвала довірочної наради у Войнилові переслати щирий привіт давньому організаторові Калущини д-рові *іг. Курівцеві*.

На господарській ділянці.

Господарське віче у Винниках.

В дні 27. лютого п. р. у Винниках відбулося велике господарське віче, скликане філією „Сільського Господаря" у Львові. Велика саля чит. „Просвіти" була переповнена слухачами. Головою віча вибрано інж. М. Кураха, містоголовою п. Магаляса, секретарем д-ра Бабяка. На вічу виголошено такі реферати: Про економічне положення українського селянства (реф. інж. В. Воробець), про організацію сільсько-господарського кредиту (реф. інж. Б. Волинець), про молочарство, садівництво та огородництво (реф. інж. І. Ришавий), про обезпечення худоби (реф. інж. М. Курах). По рефератах відбулася дискусія.

Віче приняло такі постанови: Українське селянство дооколичних сіл, що зібралося на вічу скликанім львівською філією „Сільського Господаря" в дні 27. II. ц. р. у Винниках, заслухавши рефератів про економічне положення українського селянства, організацію збуту й закупна сільсько-господарських продуктів, організацію сільсько-господарського кредиту, організацію молочного, городового та садівничого господарства і про обезпечення худоби — домагається: 1) Переведення справедливої земельної реформи, щоби забезпечити земельний голод українського селянства. Вся земля без викупу повинна перейти до рук беземельного і малоземельного українського селянства, бо воно, зруйноване воєнним лихоліттям, не в стані цеї землі викупити; 2) Припинення кольонізації українських земель чужим зайшлим елементом, бо навіть всего простору великої земельної посілости на західно-українських землях не вистане на те, щоби заспокоїти великий земельний голод українського селянства; 3) Знесення податкових тягарів, які в першу чергу обтяжують селянський загал, та заміненя їх єдиним прогресивно-доходовим податком; 4) Догідних кредитів на відбудову сільського господарства; 5) Направи доріг, реґуляції рік, меліорації та комасації селянських ґрунтів; 6) Припинення зловживання громадським майном через наказних війтів та їх заушників; 7) Закликає до бойкоту чужих торговців та поширення рідного кооперативного промислу — памятаючи на клич „Свій до свого"; 8) Закликає все українське селянство до організації в кружках „Сільського Господаря" і до поширення своєї продукційної та консумційної кооперації; 9) Закликає до орґанізування сільсько-господарських курсів, шкіл, читалень та бібліотек; 10) Домагається від нашого асекураційного товариства „Дністер", щоби воно занялося урегулюванням справи обезпечення худоби та перевело цю акцію між нашим селянством, щоби в той спосіб обезпечити від загибелі селянський живий інвентар; 11) Рівночасно віче домагається санації відносин у скнилівській фондації і закликає всі інституції, що мають своїх делеґатів в кураторії цеї фондації, щоби негайно відкликали своїх дотеперішніх представників, а вислали таких, котрі дадуть моральну запоруку, що поведуть добре господарку цеї фондації. Тому взивають Раду філії „Сільського Господаря" та її централю, щоби доложили всіх старань для здійснення останньої волі фондатора і в якнайкоротшому часі зорганізували на маєтку фондації взірцеве господарство і садівничо-городничу школу для львівського округа.

З уваги на поширення вісток, що кураторія хоче продати і решту скнилівської фондації, віче взиває Раду філії, щоби вона всіми способами старалася перешкодити цьому вчинкові та для вратування фондації скликала негайно віче у Львові, яке розважилоб справу фондації та її загосподарування.

З нових книжок.

(Овідій: „Переміни" переклад Д. Николишина. Коломия 1927. „Загальна Книгозбірня").

Загально відомі нарікання на навчання клясичних мов по ґімназіях. А проте ні одна західно-европейська держава не усуває цілковито цих мертвих мов зі своїх шкіл. Видно, що глибше думаючі уми, признають великі користи фільольоґічної освіти.

Крім грецько-римської культури іствувало на світі ще богато інших культур, як єгипетська, єврейська, асирійська, але всі вони вимерли. І скільки разів література якогось европейського народу під впливом знаніцрованого смаку суспільности зійде на бездоріжа, тверезі уми відроджують її, накликуючи до простоти і тихої величі старинних клясичних творів.

Не всі мають хист, змогу і матеріяльні засоби до того, щоби читати старинні клясичні твори в оригіналі, але прецінь кожна освічена людина повинна їх пізнати бодай у перекладах. У нас та перекладна література ще дуже вбога. Тому приятель клясичної освіти з приємністю візьме до рук свіжо виданий віршований переклад Овідієвих „Перемін", зладжений п. Николишином. Автор переклав щойно дві перші книги „Перемін" і обіцює у вступнім слові продовжати свою працю. Овідія „Переміни" обіймають — як відомо — цілий ряд переказів, з яких кожний кінчиться переміною якоїсь особи у звіря, дерево або мертвий предмет за її заслуги або провини. Тому цей твір вельми пригожий для лектури для маленьких діточок. Кілько там буйної фантазії і чару! А написаний він прегарним стилем і віршем, який так і пливе вперед, мов ревучий гірський потік. Не дармо наш Овідій казав про себе, що у нього від дитинства, навіть у буденній мові слова самі укладалися у вірші. Красу оригіналу старається перекладчик у повні віддати. Мова і стиль перекладу поправні. Автор змінив метр оригіналу — дактилічний гексаметер, — який на його думку не відповідає духові нашої мови, на шумковий вірш зложений з двох половин, який є всього на один склад коротший від гексаметра зложеного з самих дактилів. Автор уважає цей свій вірш, опертий на народній ритміці за зручніший.

Ось як виглядає опис нашого незавидного залізного віку в перекладі п. Николишина:

Миттю увірвалося в добу підлішого [металю
всякее злочинство: щезла соромливість, [правда й віра.
Їхне місце зайняли облуда, хитрощі, [лукаві
підступи, насилле люте та гидка жада [наживи.
Для вітрів для невідомих розпинав [моряк вітрила;
і ялиці, що на горах досі з вітром [розмовляли,
стали суднами на водах колихатись [незнайомих.
Тож і землю, передом як сонце і пові- [тре спільну,
обережний землемір покраяв межами [на ниви,
Тай не тільки того збіжа від богатої [землиці
на прожиток вимагали; и до її нутра [дібралися:
і богацтва, що їх скрила у воріт Сти- [ґійських тіний,
тї примaну всього лиха стали люди [добувати.
Появилося залізо й шкідливіще від [заліза
золото; війна зявилась, що обидвома [воює
та кривавою рукою потряса брязкучу [збрую.
Скрізь грабунком промишляють; гість [непевний перед гостем,
тесть зятям не вірить; навіть згода між [братами рідкість.
Чоловік на згубу жінки чигає, а та на [мужа;
хижі мачухи мішають смертоносне зілле- [труту;
син заздалегідь питає, скільки батькові [ще жити.
Провалилась богомільність і остання [із небесних
кинула Астрея діва кровю зрошені [краіни.

Микола Полєк.

Оповістки.

Виклад інж. І. Озаркевича про „**Добування вугля**" ілюстрований численними світляними образами відбудеться заходом Українського Технічного Товариства в суботу 5. ц. м. о 6. год. вечером в салі „Просвіти", Ринок 10, II. пов. гостям раді. — Виділ Технічного Товариства.

На „Рідну Школу" зложили: Вп. Марійка з Пеленських і Андрій Терпиляк 50 зол. замісць повідомлень про своє вінчання, яке відбулося 26. лютого ц. р. в Комарні, Петро Сікач 7·50 зол. як збірку з нагоди закінчення 3-го молочарського курсу в Горожанні великій, Петро Добуш 3·05 зол. як збірку на вінчанню Анастазії Добуш в Боянці. — Жертводавцям щиру подяку складає Головна Управа „Рідної Школи".

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.